

MANUAL DE POLÍTQUES I PRÀCTIQUES SOBRE PROPIETAT INTEL·LECTUAL I INDUSTRIAL DE L'INSTITUT CATALÀ D'ARQUEOLOGIA CLÀSSICA

1. Definicions:

AUTOR. Es considera autor la persona natural que crea alguna obra literària, artística o científica. Són objecte de drets d'autor totes les creacions originals literàries, artístiques o científiques expressades per qualsevol mitjà o suport, tangible o intangible, actualment conegut o que es pugui inventar en el futur. Els drets d'autor d'una obra literària, artística o científica corresponen a l'autor pel sol fet de la seva creació.

El reconeixement del dret moral de l'autor té un caràcter irrenunciable; no es pot transmetre "inter vivos" ni "mortis causa", no es va extingint amb el transcurs del temps ni tampoc entra al domini públic ni és susceptible de prescripció.

OBRA. Resultat susceptible de protecció per drets d'autor, tot incloent-hi de forma enunciativa però no limitativa articles, llibres, publicacions, explicacions de càtedra, conferències, obres multimèdia, bases de dades i programes d'ordinador (*software*).

DRETS MORAIS. Drets de caràcter personalíssim, irrenunciables i inalienables, que acompanyen l'autor o l'artista intèrpret o executant durant tota la seva vida i als seus hereus o drethavents a la mort d'aquells. Entre ells destaca el dret al reconeixement de la condició d'autor de l'obra, i el d'exigir el respecte a la integritat de l'obra i la no alteració d'aquesta.

DRETS PATRIMONIALS. Drets relacionats amb l'explotació de l'obra: són aquells que permeten amb caràcter exclusiu al seu titular autoritzar o prohibir els actes d'explotació de la seva obra. Aquests actes d'explotació comprenen: la reproducció, la distribució, la comunicació pública, la transformació, entre d'altres. Aquests actes d'explotació poden comportar una remuneració.

Els drets d'explotació de l'obra duren tota la vida de l'autor i 70 anys després de la seva mort.

2. Recerca pròpia de l'ICAC

2.1. Titularitat dels drets d'autor

Correspon al personal investigador i tècnic de l'ICAC el reconeixement del dret moral de l'autor sobre les obres creades com a conseqüència de les seves funcions de Recerca, Desenvolupament, Innovació i Transferència (R+D+I+T, en endavant), acadèmiques o docents a l'ICAC.

No obstant això, els drets d'explotació sobre les obres corresponen a l'ICAC, tret que contractualment s'estableixi el contrari.

2.2. Titularitat de drets d'autor de tesis doctorals

La titularitat dels drets morals de la tesi doctoral pertanyen a l'autor de la tesi doctoral i al/s seu/s director/s. La titularitat dels drets d'explotació dels treballs dels doctorands contractats laboralment per l'ICAC amb aquesta finalitat correspon a l'ICAC.

L'ICAC, la URV o la UAB i el doctorand subscriuran un contracte de formalització de l'autoria de la tesi doctoral en el que s'acordarà l'abast dels drets d'autoria que correspondran al doctorand i a les institucions signats.

En virtut d'aquest contracte i tenint en compte que les Universitats del Sistema Universitari Català participen en el projecte TDX del Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya (CBUC) i del Consorci Centre de Supercomputació de Catalunya (CESDA), que té per finalitat oferir als investigadors, professors i comunitat universitària en general, una base de dades de tesis doctorals a text complet i en format electrònic a través d'internet, les parts establiran els termes en què es produirà la cessió dels drets d'explotació de la tesi doctoral al CBUC/CESDA.

2.3. Titularitat dels drets d'autor en supòsits específics

2.3.1. Obres col·lectives

En cas que l'obra creada per qualsevol membre del personal de l'ICAC en l'execució de les seves funcions d'R+D+I+T, acadèmiques o docents sigui un programa (*software*), la titularitat dels drets d'explotació correspon, exclusivament, a l'ICAC.

Si es tracta del programa desenvolupat de forma col·lectiva a iniciativa i sota la coordinació de l'ICAC, l'autoria i la titularitat dels drets d'explotació corresponen a l'ICAC en cas que l'editi i la divulgui sota el seu nom, tret de pacte contrari.

2.3.2. Programa d'ordinador (*software*)

En el supòsit que l'obra s'hagi creat de forma col·lectiva a iniciativa i sota la coordinació de l'ICAC, l'autoria i la titularitat dels drets d'explotació corresponen a l'ICAC, en cas que aquesta entitat l'editi i la divulgui sota el seu nom, tret de pacte contrari.

2.3.4. Bases de dades

La titularitat dels drets d'explotació sobre les bases de dades que siguin creades per algun membre del personal de l'ICAC en l'execució de les seves funcions d'R+D+I+T, acadèmiques o docents a l'ICAC, són de titularitat de l'ICAC. D'acord amb la normativa aplicable, tindran aquesta consideració les col·leccions d'obres, de dades, o d'altres elements independents disposats de manera sistemàtica o metòdica i accessibles individualment per mitjans electrònics o d'una altra forma.

2.4. Altres drets

2.4.4. Titularitat del coneixement

Correspon a l'ICAC la titularitat del coneixement generat pel seu personal, tant si està protegit per secrets industrials o no.

2.4.5. *Copyright*

S'ha de fer constar de forma visible en totes les obres titularitat de l'ICAC la menció següent: «© Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC), any (...). Tots els drets reservats».

2.4.6. Dret de menció

En tot cas, i tret que l'ICAC es manifesti expressament en sentit contrari, qualsevol obra en què participi el personal de l'ICAC, realitzada com a conseqüència directa o indirecta de les funcions d'R+D+I+T, acadèmiques o docents a l'ICAC, ha de fer referència a la vinculació amb l'ICAC.

3. La propietat industrial

3.3. Què s'entén per propietat industrial al nostre país?

La propietat industrial inclou tots els béns immaterials sobre els quals recau un dret d'exclusiva que permet considerar aquest dret com un dret de propietat. L'exclusiva significa que el seu titular pot prohibir a tercers el seu ús en el tràfic econòmic sense el seu consentiment. El reconeixement d'aquests drets comporta el seu registre a l'Oficina Espanyola de Patents i Marques.

Al nostre país, dins la propietat industrial s'inclou, entre d'altres:

- a) Les patents i els models d'utilitat: protegeixen invencions que siguin noves, impliquin activitat inventiva i siguin susceptibles d'aplicació industrial. La seva protecció dura 20 anys en el cas de les patents i 10 en el cas dels models d'utilitat. Es regulen a la Llei 24/2015, de patents.
- b) Dissenys industrials: protegeixen l'aparença externa dels productes. La seva protecció dura 25 anys. Es regulen a la Llei 20/2003, de 7 de juliol, de protecció jurídica del disseny industrial.
- c) Els signes distintius -les marques i els noms comercials-: protegeixen els signes que permeten identificar i diferenciar un producte o un servei prestat per un empresari del mateix producte o servei d'un altre empresari. Els noms comercials identifiquen els empresaris al mercat i permeten distingir aquella empresa d'altres empreses que desenvolupen activitats idèntiques o similars. La seva duració és il·limitada en el temps. Es regulen per la Llei 17/2001, de 7 de desembre, de marques.

3.4. Existeixen diferències amb els drets d'autor?

El dret d'exclusiva sobre una obra és igual que el dret d'exclusiva que recau sobre una invenció o sobre un signe distintiu. Malgrat tot hi ha dues diferències fonamentals: els drets d'autor sobre l'obra pertanyen al seu autor pel mer fet d'haver creat l'obra. Per tant, no cal registrar l'obra. El registre té efectes merament probatoris. La segona diferència es troba en el temps de protecció que dura tota la vida de l'autor i 70 anys més després de la seva mort. A Espanya, es regulen a la Llei de propietat intel·lectual (Real Decret Legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, pel que s'aprova el Text Refós de la Llei de Propietat Intel·lectual, regularitzant, aclarint i harmonitzant les disposicions legals vigents sobre la matèria). En canvi, en el cas del dret d'exclusiva relatiu a la propietat industrial es requereix registre per obtenir el seu reconeixement ple i la duració de la protecció varia en funció del bé immaterial de què es tracti.

3.5. En l'àmbit internacional, s'empra la mateixa terminologia?

En l'àmbit internacional, cal tenir en compte que el terme propietat intel·lectual inclou tant els drets d'autor com la propietat industrial. La seva protecció s'intenta harmonitzar a través de la normativa de la UE i dels tractats internacionals.

3.6. Puc demanar una patent en l'àmbit de l'arqueologia?

Sí, si reuneix els requisits de patentabilitat que descriu la Llei.

Tens un exemple a:

Patent: Patente nacional P200201201(6) - SISTEMA COMBINADO PARA EL REGISTRO Y LA CONSERVACION ARQUEOLOGICA SUBACUATICA IN SITU.

<http://consultas2.oepm.es/ceo/jsp/busqueda/consultaExterna.xhtml?numExp=P200201201>

Model d'utilitat: Modelo de utilidad U200402571(9) - EQUIPO DE TRANSPORTE Y DE CRIBADO DE TIERRA UTILIZADO EN EXCAVACIONES ARQUEOLOGICAS.

<http://consultas2.oepm.es/ceo/jsp/busqueda/consultaExterna.xhtml?numExp=U200402571>

3.7. Quina incidència té el fet que l'inventor sigui personal investigador i tècnic de l'ICAC?

D'acord amb la normativa vigent, els drets d'exclusiva derivats de la propietat industrial corresponen a les entitats on l'inventor o investigador hagi exercit les funcions que li corresponen. És a dir, correspon a l'ICAC la titularitat així com els drets d'explotació de les invencions fetes pel personal de l'ICAC com a conseqüència de les seves funcions d'R+D+I+T, acadèmiques o docents a l'ICAC.

Tot i així, es respecta el dret moral a ser reconegut com a inventor.

3.8. La denominació de l'Institut és un marca registrada?

Sí. L'ICAC va registrar aquest nom com a marca mixta l'any 2004 i suposa la protecció del conjunt de logotip i denominació. Per tant, és l'únic que pot usar aquest nom i logotip i pot autoritzar a tercers que en facin ús.

<http://consultas2.oepm.es/ceo/jsp/busqueda/consultaExterna.xhtml?numExp=M2627822>

4. La protecció dels drets d'imatge en l'àmbit de les activitats de l'ICAC

4.3. Les fotografies, els vídeos i les intervencions arqueològiques.

4.3.4. Pot l'ICAC captar i/o publicar una fotografia o vídeo on hi aparec?

No. Si no has autoritzat l'ICAC a captar la teva imatge, no es poden captar fotografies o vídeos on aparegui la teva imatge sense el teu consentiment. És per això que l'ICAC et demanarà el teu consentiment quan entris a formar part del seu equip. L'ICAC et proporciona un document per tal de que autoritzis la captació i difusió de la teva imatge en les seves activitats pròpies. No obstant, tingues en compte que la LO 1/1982 preveu que el consentiment es presti de forma expressa, per tant, l'autorització verbal *in situ* també es considera autorització expressa, encara que, en aquest cas, sigui no escrita.

Els drets a la pròpia imatge es regulen a la Llei orgànica 1/1982, de 5 de maig, de protecció civil dels drets a l'honor, intimitat personal i pròpia imatge.

4.3.5. I si presentem un jaciment arqueològic o inaugurem un acte?

Llavors sí. Cal tenir en compte que la Llei orgànica 1/1982 preveu al seu article 8 algunes excepcions en relació a la captació i publicació de les fotografies i vídeos. De manera que el dret a la pròpia imatge no impedirà captar, reproduir o publicar imatges sobre un succés o esdeveniment públic quan la imatge d'una persona determinada aparegui com a merament accessòria.

4.3.6. I si sóc l'autor de la fotografia?

Si ets l'autor de la fotografia i a la fotografia hi surten altres persones, prima el dret d'imatge de les persones que apareixen a la fotografia sobre el dret d'autor de la fotografia. Per tant, per publicar-les també et caldrà obtenir la seva autorització.

4.3.7. Com s'obtenen aquestes autoritzacions?

Pel que fa al consentiment relatiu als drets d'imatge, com es comenta a la pregunta 2 d'aquest apartat, cal prestar el consentiment de forma verbal o escrita.

En el cas dels menors d'edat, cal tenir en compte que l'art. 3 de la LO 1/1982 estableix que el menor d'edat presti per si mateix el seu consentiment si les seves condicions de maduresa ho permeten. Encara que per evitar problemes d'interpretació, es recomana que els representants dels menors atorguin el consentiment per escrit.

Respecte als drets d'autor, la LPI exigeix també autorització per cedir els drets. L'autorització s'ha de formalitzar per escrit.

En el cas dels drets d'autor, cal recordar que hi ha una manera de manifestar el consentiment de forma anticipada mitjançant l'ús de les llicències de *creative commons*. Podeu consultar l'ús de les llicències i els drets que engloba a la seva plana web:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/es/>

4.3.8. Té a veure amb el plagi?

Sí, donat que el plagi és una vulneració dels drets d'autor i cal perseguir-lo legalment i reprovar-lo socialment. L'ICAC protegeix els drets d'autor i vetlla per evitar les conductes il·legals i poc professionals que perjudiquen a qui les comet però també a la institució afectada. En aquest sentit, es demana al personal investigador i tècnic el seu compromís per treballar amb rigor científic i acadèmic, citar les fonts i garantir l'originalitat de les idees expressades a les seves obres.

L'ICAC es reserva el dret a emprendre accions legals per protegir els drets d'autor.

4.4. El secret i la confidencialitat dels continguts

Els membres del personal investigador i tècnic de l'ICAC han de tractar la informació relativa a qualsevol recerca desenvolupada a l'entorn de l'ICAC de manera confidencial i garantir aquesta confidencialitat, per tal de preservar els drets de l'ICAC.

* Alguns apartats del protocol s'han basat en la normativa de propietat industrial i intel·lectual de la URV aprovada pel Consell de Govern de 22 de febrer de 2018.

5. Annex normatiu

[Real Decreto Legislativo 1/1996, de 12 de abril, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley de Propiedad Intelectual, regularizando, aclarando y armonizando las disposiciones legales vigentes sobre la materia](#)

[Ley 24/2015, de 24 de julio, de Patentes](#)

[Ley 17/2001, de 7 de diciembre, de Marcas](#)

[Normativa sobre propietat industrial i intel·lectual de la Universitat Rovira i Virgili](#)

[Normativa de Propietat industrial i intel·lectual UAB](#)